

УДК: 338.246:005.591.6(477)

Гринів В. Б.,

vhryniv@gmail.com, ORCID ID: 0009-0004-3721-6574,

здобувач, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

***Анотація.** Статтю присвячено актуальному питанню визначення тенденцій розвитку інноваційного підприємництва в інноваційній екосистемі. Розглянуто інструменти економічної політики України військового часу, зокрема дієвість державних програм релокації бізнесу, розміщення держзамовлень на продукцію військового чи подвійного призначення, а також ухвалені рішення щодо дерегуляції бізнесу. Виявлено, що підприємство потребує інституційної підтримки, яку запропоновано орієнтувати на забезпечення трансформаційної мети інноваційного розвитку економіки, спрямовуючи інновації у соціально-економічне відродження. Визначено інституціональні межі втручання держави у процеси інвестиційно-інноваційної активності підприємництва, зокрема лібералізацію підприємництва, активізацію міждержавної взаємодії, прискорення діджиталізації та створення інноваційних ринків. Запропоновано формування цілей впливу обґрунтовувати результатами загальної динаміки інвестиційно-інноваційної активності підприємництва, оскільки цільова функція інвестиційної діяльності реалізується за рахунок зміцнення конкурентних позицій та зниження вразливості до несприятливих фінансових факторів. Це дозволить активізувати інвестиційні процеси в економіці для поєднання процесів післявоєнного відновлення зі структурною трансформацією галузей за рахунок розвитку наукомісткого виробництва. Інвестиційними цілями є модернізація управління економічними процесами і розвиток галузей, здатних функціонувати в умовах глобального конкурентного середовища у поєднанні з розробкою інструментів протидії наявним викликам і загрозам, заходи регулювання пропонується індикативно оцінювати з позиції результативності. Запропонована концептуальна схема економічної політики стимулювання інвестиційно-інноваційної активності підприємництва гнучко поєднує адміністративні та економічні важелі регулювання. Завдання ефективного відновлення української економіки потребує вирішення довгострокових структурних проблем, що зумовлює необхідність подальших розвідок у сфері інноваційно-інвестиційної підтримки розвитку вітчизняного підприємництва.*

Ключові слова: економічна політика держави, парадигма інноваційного зростання, сталий розвиток економіки, інституційна підтримка, інвестиційно-інноваційна активність підприємництва, технологічні трансформації.

Hryniv V. B.,

vhryniv@gmail.com, ORCID ID: 0009-0004-3721-6574,

Postgraduate, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

CONCEPTUALIZATION OF ECONOMIC POLICY SUPPORT FOR INVESTMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP

***Abstract.** The article is devoted to the topical issue of determining trends in the development of innovative entrepreneurship in the innovation ecosystem. The tools of Ukraine's wartime economic policy are considered, in particular the effectiveness of state business relocation programs, the placing of state orders for military or dual purpose products, as well as the decisions made regarding business deregulation. It was found that entrepreneurship needs institutional support, which is proposed to be oriented towards ensuring the transformational goal of innovative development of the economy, directing innovations into socio-economic revival. The institutional limits of state intervention in the processes of investment and innovation activity of entrepreneurship are defined, in particular, the liberalization of entrepreneurship, the activation of interstate cooperation, the acceleration of digitalization and the creation of innovative markets. It is suggested that the formation of impact goals be based on the results of the general dynamics of investment and innovation activity of entrepreneurship, since the target function of investment activity is implemented by strengthening competitive positions and reducing vulnerability to adverse financial factors. This will make it possible to activate investment processes in the economy to combine the processes of post-war recovery with the structural transformation of industries due to the development of knowledge-intensive production. The investment goals are the modernization of the management of economic processes and the development of industries capable of functioning in the conditions of a global competitive environment in combination with the development of tools for countering existing challenges and*

threats, regulatory measures are suggested to be evaluated indicatively from the standpoint of their effectiveness. The proposed conceptual scheme of the economic policy of stimulating investment and innovation activity of entrepreneurship flexibly combines administrative and economic levers of regulation. The task of effective recovery of the Ukrainian economy requires solving long-term structural problems, which necessitates further research in the field of innovation and investment support for the development of domestic entrepreneurship.

Key words: economic policy of the state, paradigm of innovative growth, sustainable development of the economy, institutional support, investment and innovation activity of entrepreneurship, technological transformation.

JEL Classification: Z18; E60; M38; O38

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-75-17>

Постановка проблеми. Питання формування економічної політики підтримки інвестиційно-інноваційної активності підприємництва набуло особливої актуальності у світлі планування післявоєнного відновлення вітчизняної економіки. Загалом українська економіка, попри традиційні тенденції розвитку споживчої моделі на сировинній основі, продемонструвала здатність відносно стабільно функціонувати в обставинах системних ризиків 2014-2021 рр., успішно подолавши як негативні наслідки гібридної війни, так і обмежень, пов'язаних із пандемією. Натомість безпрецедентні виклики і руйнування, зумовлені повномасштабним вторгненням РФ, вимагають пошуку шляхів і механізмів післявоєнного відновлення, що насамперед пов'язано з інноваційними трансформаціями в середовищі підприємництва та залученням певних інвестиційних коштів. Відповідно, підприємництво потребує інституційної підтримки, адже запорукою відбудови має стати збалансоване поєднання правил економічної доцільності, забезпечення рівних умов для всіх суб'єктів господарювання та інституційна підтримка соціально важливих інноваційних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливість означеної проблеми підтверджується значною кількістю наукових публікацій, в яких висвітлюються різні питання державної економічної політики. Зокрема, А. Глушко підкреслює, що в умовах викликів воєнного стану та післявоєнного відновлення державна регуляція має розглядатись як обов'язковий інструмент підтримки підприємництва, збереження бізнесу та робочих місць, а отже і функціонування вітчизняної економіки [1]. Такий висновок цілком співвідноситься з результатами дослідження W. Voop та J. Edler, що розглядають державу як головного учасника і бенефіціара формування спрямованості інноваційного розвитку економіки [12], та з рекомендаціями Європейської Комісії щодо стимулювання попиту на інновації для підтримки провідних ринків [13]. Водночас доцільно звернути увагу і на певні застереження, визначені сучасними дослідниками. Так, M. Heekert зі співавт. вважають, що управління інноваційною активністю з метою трансформації економіки потребує зростання ролі держави у формуванні ринків для суспільно значущих інновацій [15], A. Vlay-Palmer зі співавт. застерігають, що проактивне державне втручання може призвести до реконструкції

наявної економічної системи замість її рефреймінгу [11]. Крім того, нестабільність зовнішнього середовища може викликати ризики неефективного спрямування інноваційних перетворень підприємницьких структур, на чому наголошують G. Feola [14], M. Janssen зі співавт. [17] та інші науковці. Зокрема, сумніви щодо стійкості інноваційних систем та ефективності налагоджених ланцюгів постачання, на думку I. Wanzenböck зі співавт., можуть спровокувати загальну недовіру до економічної парадигми інноваційного зростання [24], що потребуватиме додаткових зусиль для визначення цілей та інструментів впливу. I. Свидрук зі співавт. підкреслюють, що необхідною передумовою розвитку економіки має бути законодавчо захищене, вільне від корупційних схем підприємницьке середовище, регульоване на рівні урядової підтримки, а державна підтримка венчурних і приватних інвестицій стимулюватиме конкуренцію та комерціалізацію інноваційних проєктів [22]. Отож, варто погодитись із думкою J. Wesseling зі співавт., що у визначенні конкретних інституціональних меж втручання держави у процеси інвестиційної та інноваційної активності підприємництва слід покладати лише адекватне ситуації формулювання цілей державного впливу [25].

Постановка завдання. Метою статті є визначення тенденцій розвитку інноваційного підприємництва в інноваційній екосистемі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Станом на червень 2023 р. у тимчасовій окупації залишалися регіони, сумарна доля яких у ВВП України становила до війни 10-12% [5]. Проблемами для підприємництва стали масовані цілеспрямовані атаки РФ на енергетичну інфраструктуру України, порушення логістики та зростання цін на сировину та матеріали, що призвело у 2022 р. до найбільшого в історії України спаду ВВП (табл. 1).

Ключовими елементами української економічної політики військового часу, що сприяли відродженню підприємництва, стали державні програми релокації бізнесу [7], розміщення держзамовлення на продукцію військового (подвійного) призначення, низка рішень щодо дерегуляції (зменшення фіскального навантаження, програми безвідсоткового кредитування підприємств та грошових виплат для внутрішньо переміщених осіб через систему e-Підтримка). Урядові програми підтримки дещо пом'якшили шокові соціально-економічні впливи

війни, частина суб'єктів господарювання почали відновлювати бізнес-діяльність, сповільнився рівень падіння ВВП, намітилося зниження рівня безробіття та темпів інфляції. Це дозволило дещо послабити державне регулювання цін, зокрема з огляду на стабілізацію ситуації на споживчому ринку було скасовано обмеження постачальницько-збутової надбавки та торгової націнки в 10% на окремі продукти харчування [8], що стало стимулом певного поживлення підприємницької діяльності у сфері торгівлі.

Необхідність дієвої економічної політики для економічного зростання вперше визнав А. Smith, який стверджував, що для досягнення найвищого ступеня багатства держава має охороняти приватну власність і усувати монополізацію ринку, забезпечуючи мир, вільну торгівлю, легкі податки та правосуддя [20]. Ідею державного регулювання бізнесу вперше запропонував J. Keynes [17], а його наслідувачі J. Tinbergen та H. Vos [23] визначали таке регулювання як систему урядових впливів, спрямованих на зростання суспільного добробуту. Сучасні дослідники історії розвитку економічних вчень підкреслюють також роль А. Pigou, V. Pareto, P. Samuelson в окресленні важливості державного регулювання для соціального розподілу багатства, поєднанні ринку і державного регулювання для етичного та ефективного функціонування економіки [10].

Для досягнення стратегічної цілі сталого розвитку економіки у період подолання системних криз М. Mazzucato пропонує посилювати впливи державних інституцій на розвиток підприємництва, перейти від усунення ринкових збоїв до підтримки

суспільно значущих інновацій. Висуваючи ідею орієнтування структури державної інноваційної політики на підтримку інноваційного шляху соціально-економічного розвитку, дослідниця окреслила 4 принципи державних впливів: чітка ідентифікація напрямів необхідних трансформацій, прозорість і підзвітність інноваційних проєктів для врахування можливих ризиків та умов невизначеності, спрямування інвестицій у різні сектори економіки в інноваційному ланцюжку та інтеграція проєктів у загальній політиці для уникнення сценаріїв перехресного блокування [18].

В умовах війни держава є інституцією, яка підтримує інноваційну складову підприємництва, спонукає до реформування системи продукування нових знань, за державної підтримки відновлюється і розвивається сервісна інфраструктура, завдяки чому зменшуються підприємницькі ризики і зростає ділова активність у різних секторах економіки. Отож, вважаємо, що проєкція описаної вище ідеї М. Mazzucato на проблеми функціонування вітчизняного підприємництва в умовах війни та його потреби в державній підтримці у період післявоєнного відновлення може сприяти трансформаційній меті інноваційного розвитку економіки. Замість зосередження на державній підтримці окремих технологічних ініціатив у певних галузях політика має націлюватися на міждисциплінарні виклики, що мають значний потенційний вплив на можливість відновлення економіки на засадах інноваційності, спрямовуючи інновації у соціально-економічне відродження.

Таблиця 1

Показники номінального ВВП України у 2010-2022 рр.

Роки	Номінальний ВВП (у фактичних цінах)		Номінальний ВВП із розрахунку на 1 ос. населення		Кількість населення (середнє за рік), млн
	млрд грн	млрд дол. США	тис. грн	тис. дол. США	
2010	1082,6	136,4	23,6	3,0	45,9
2011	1316,6	163,2	28,8	3,6	45,7
2012	1408,9	175,8	30,9	3,9	45,6
2013	1454,9	183,3	32,0	4,0	45,5
2014	1566,7	131,8	35,8	3,0	43,7
2015	1979,5	90,6	46,2	2,1	42,8
2016	2383,2	93,3	55,9	2,2	42,7
2017	2982,9	112,2	70,2	2,6	42,5
2018	3558,7	130,8	84,2	3,1	42,3
2019	3974,6	153,8	94,6	3,7	42,0
2020	4194,1	155,6	100,4	3,7	41,8
2021	5459,6	199,8	131,9	4,8	41,4
2022	5191,0	160,5	126,2	3,9	41,1
Зростання 2022 до 2010 (%)	479,5	117,7	534,7	130,0	89,5
Зміна 2022 до 2010 (±)	4108,4	24,1	102,6	0,9	-4,8
Зростання 2022 до 2021 (%)	95,1	80,3	95,7	81,3	99,3
Зміна 2022 до 2021 (±)	-268,6	-39,3	-5,7	-0,9	-0,3

Джерело: сформовано і розраховано автором за даними [4]

Післявоєнна інтеграція економіки України у світовий постіндустріалізований простір зумовлює виникнення специфічних конкурентних параметрів державного впливу на розвиток економічних процесів у державі. Передусім йдеться про лібералізацію підприємництва, активізацію міждержавної взаємодії, прискорення діджиталізації та створення інноваційних ринків. Досягнення цих напрямів потребує розробки концептуальних положень державної підтримки інвестиційно-інноваційної активності. Отож, виконання завдання ефективного післявоєнного відновлення української економіки потребує орієнтування інституційного регулювання інвестиційно-інноваційної активності підприємництва на загальні принципи OECD, тим більше, що у червні 2023 р. Урядом України спільно з OECD започатковано чотирирічну Програму реформ, відновлення та реконструкції, покликану забезпечити підтримку для України під час війни, з одночасним найкращим використанням донорської допомоги на відновлення економічного розвитку [19].

Аналіз наукових праць із питань регулювання підприємництва дозволяє акцентувати увагу на окремих специфічних аспектах забезпечення його інвестиційно-інноваційної складової. Погодимося із результатами дослідження В. Ковалено, яка наголошує на необхідності створення сприятливих умов для розвитку підприємництва з боку держави та обґрунтовує, що всі заходи державного регулювання мають індикативно оцінюватися з позиції результативності інституційно-правового та інфраструктурного забезпечення, бюджетної підтримки, інформаційно-консультаційного супроводу [2].

Реалізація ефективної економічної відбудови потребує значної ресурсної бази, тому динамічність інвестиційних процесів підприємництва можна вважати підґрунтям їх інвестиційно-інноваційної активності, оскільки цільова функція інвестиційної діяльності реалізується за рахунок зміцнення конкурентних позицій та зниження вразливості до несприятливих фінансових факторів. Водночас рівень розвиненості вітчизняного інвестиційного ринку залишається недостатньо високим для охоплення фінансовими інвестиціями інноваційних проєктів підприємництва, що вимагає зосередження на регулюванні капіталовкладень у матеріальні та нематеріальні активи суб'єктів господарювання цього сектору. Зокрема, В. Тищенко та А. Шаповалова підкреслюють необхідність чіткої координації механізмів підтримки інвестиційної діяльності підприємництва, що включає недопущення монополізації ринків, рівні правила економічної поведінки для всіх суб'єктів господарювання, публічність регуляторної політики та гарантування прав власності [9].

В. Круглов зауважує: сутність реалізації політики підтримки підприємництва полягає у забезпеченні можливостей використання механізмів, засобів та інструментів державного регулювання [3], що, на нашу думку, має передбачати сукупність елементів, які містять прямі й опосередковані регуляторні заходи впливу на інноваційні зрушення суб'єктів господарської діяльності.

Орієнтація державної підтримки підприємництва на інноваційний тип розвитку має на меті активізувати інвестиційні процеси в економіці для поєднання процесів післявоєнного відновлення зі структурною трансформацією галузей за рахунок розвитку наукомісткого виробництва. Водночас якість такої трансформації, на нашу думку, залежить від орієнтування принципів формування політики державної підтримки на посилення інвестиційно-інноваційної активності підприємництва, що потребує:

- удосконалення нормативно-правового підґрунтя у сфері інноваційного розвитку;
 - створення сприятливих умов для збереження та розвитку інноваційного потенціалу;
 - посилення результативної взаємодії суб'єктів підприємництва з науковими інституціями та фінансово-кредитними установами для забезпечення інвестицій у розвиток інноваційної діяльності;
 - створення умов для задіяння ринкових механізмів сприяння інноваційним розробкам вітчизняного підприємництва;
 - координування заходів міжнародної науково-технологічної кооперації для забезпечення можливості трансферу технологій;
 - інфраструктурної та інформаційної підтримки інноваційної активності суб'єктів господарювання.
- Механізм реалізації економічної політики стимулювання інвестиційно-інноваційної активності підприємництва на сьогодні залишається нерозробленим, однак, беручи до уваги напрацювання науковців, вважаємо, що в ньому доцільно гнучко поєднувати адміністративні та економічні важелі регулювання (рис. 1).

Водночас результативність політики, спрямованої на посилення інвестиційно-інноваційної складової діяльності суб'єктів господарювання, значною мірою є узалеженою від успішності реалізації інших напрямів інституційного впливу, спрямованих на протидію загрозливим для інноваційної трансформації факторам, найбільш суттєвими з яких Я. Паламаренко називає бар'єри входження інвестора в обрану галузь, забюрократизованість дозвільної системи та недостатню розвиненість інвестиційної інфраструктури [6]. Не меншу небезпеку, на наш погляд, становить загроза дисбалансу в соціальній сфері, яка може призвести до соціальних збурень, та несумлінна підприємницька діяльність інвестора.

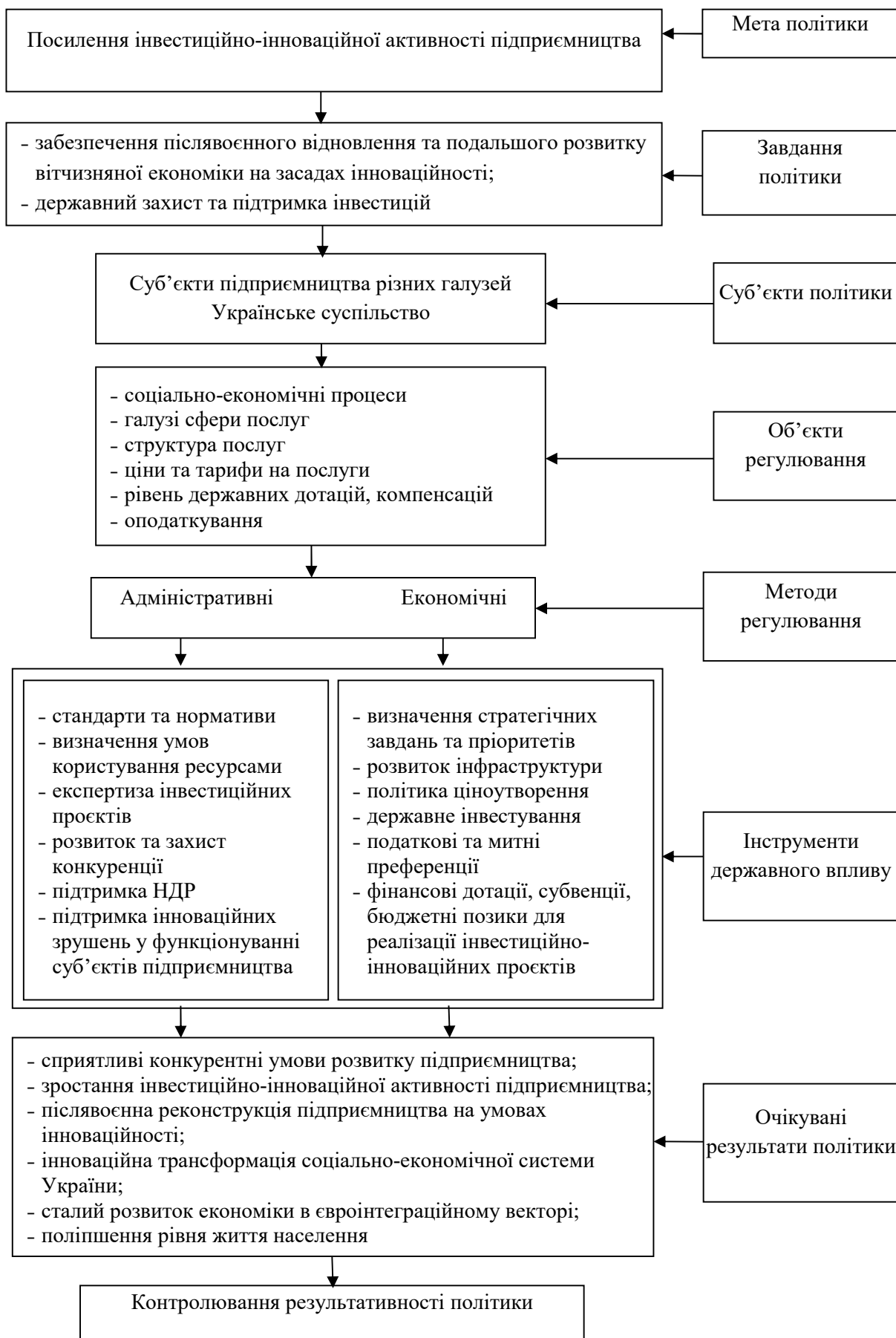

Рис. 1. Концептуальна схема механізму економічної політики стимулювання інвестиційно-інноваційної активності підприємництва

Джерело: побудовано автором

Діалектика інвестиційного розвитку підприємства полягає в його одночасному перебуванні у сталому і динамічному станах, незалежно від можливості майбутніх суперечностей чи антагонізмів. Зрозуміло, що війна спричинила до зміни усталеної траєкторії суспільного, соціально-економічного і техніко-технологічного прогресу української економіки. Тим не менше ключова ідея орієнтованої на майбутнє діалектики полягає у дослідженні динаміки з критичною чутливістю до протиріч і криз суспільних траєкторій. Під час формування політики підтримки інвестиційно-інноваційної активності підприємства такий підхід дозволить відійти від звичних екстраполяційних методів та врахувати припущення щодо різних сценаріїв майбутнього, виробивши консенсус щодо технологічної трансформації різноманітних галузей попри нерівномірність динаміки інноваційних процесів.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Дієвими інструментами української економічної політики військового часу є державні програми релокації бізнесу, розміщення держзамовлення на продукцію військового (подвійного) призначення, рішення щодо дерегуляції бізнесу. Підприємництво потребує інституційної підтримки, яка має орієнтуватися на забезпечення трансформаційної мети інноваційного розвитку економіки, спрямовуючи інновації у соціально-економічне відродження. Визначення інституціональних меж втручання держави у процеси інвестиційно-інноваційної активності підприємства потребує чіткого формування цілей впливу та розуміння його загальної динаміки. Інвестиційними цілями є модернізація управління економічними процесами і розвиток галузей, здатних функціонувати в умовах глобального конкурентного середовища у поєднанні з розробкою інструментів протидії військовим викликам і загрозам, успадкованим від проблем економіки довоєнного часу, заходи регулювання мають індикативно оцінюватися з позиції їх результативності. Запропонована концептуальна схема економічної політики стимулювання інвестиційно-інноваційної активності підприємства гнучко поєднує адміністративні та економічні важелі регулювання. Завдання ефективного відновлення української економіки потребує вирішення довгострокових структурних проблем, що зумовлює необхідність подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глушко А. Д. Деретуляція бізнес-середовища в Україні в умовах воєнного стану. *Економічна безпека: держава, регіон, підприємство* : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Полтава, 29 вересня 2022 р.). Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2022. С. 24-27.
2. Коваленко В. В. Державне регулювання фінансово-інвестиційної підтримки малого та середнього бізнесу. *Modern Economics*. 2020. № 24. С. 81-87. doi: 10.31521/modecon.V24(2020)-13.

3. Круглов В. В. Ризики проектів державно-приватного партнерства. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Сер.: Державне управління. 2018. Т. 29 (68), № 2. С. 87-91.
4. Міністерство фінансів України. Економіка України. Індeksi. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/>.
5. НБУ. Економіка України в умовах війни. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Poharska_pr_01-02.06.2023.pdf?v=4.
6. Паламаренко Я. В. Концептуальні положення державного регулювання інноваційних процесів. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 4. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/58.pdf. doi: 10.32702/2307-2156-2020.4.56.
7. Положення про міжвідомчу робочу групу з координації заходів щодо збереження виробничого потенціалу вітчизняних підприємств в умовах правового режиму воєнного стану: Наказ Міністерства економіки України № 391-22 від 07.03.2022. URL: <https://me.gov.ua/File =a4fd4128-81b1>.
8. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 р. № 341 і від 9 грудня 2020 р. № 1236: Постанова Кабінету Міністрів України № 311 від 18.03.2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-dopostanov-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-22-kvitnya-2020-r-341-i-vid-9-grudnya-2020-r-1236-311>.
9. Тищенко В. Ф., Шаповалова А. О. Інституційне забезпечення розвитку інноваційної діяльності МСП в Україні. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 18 лютого 2021 р.). Луцьк, 2021. С. 460-461.
10. Backhouse R. E., Baujard A., Nishizawa T. Revisiting the history of welfare economics. 2020. URL: <https://shs.hal.science/halshs-02937994/document>.
11. Blay-Palmer A., Carey R., Valette E., Sanderson M. R. Post COVID 19 and food pathways to sustainable transformation. *Agriculture and Human Values*. 2020. doi: 10.1007/s10460-020-10051-7.
12. Boon W., Edler J. Demand, challenges, and innovation. Making sense of new trends in innovation policy. *Sci Public Policy*. 2018. Vol. 45. P. 435-447. doi: 10.1093/scipol/scy014.
13. European Commission. A Lead Market Initiative for Europe. Brussels, 2007. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0860:FIN:en:PDF>.
14. Feola G. Capitalism in sustainability transitions research: time for a critical turn? *Environ Innov and Societal Transitions*. 2020. Vol. 35. P. 241-250. doi: 10.1016/j.eist.2019.02.005.
15. Hekkert M. P., Janssen M. J., Wesseling J. H., Negro S. O. Mission-oriented innovation systems. *Environ Innov and Societal Transitions*. 2020. Vol. 34. P. 76-79. doi: 10.1016/j.eist.2019.11.011.

16. Janssen M. J., Ladeia Torrens J. C., Wesseling J., Wanzenböck I., Patterson J. Position Paper 'Mission-Oriented Innovation Policy Observatory'. Netherlands: Utrecht University Princetonlaan. 2020. URL: <https://www.uu.nl/sites/default/files/MIPO%20position%20paper%20-%20v21-05-2020.pdf>.

17. Keynes J. M. The General Theory of Employment, Interest and Money. Palgrave Macmillan, 1936. 472 p.

18. Mazzucato M. From Market Fixing to Market-Creating: A New Framework for Economic Policy. SPRU Working Paper Series 2015-25, SPRU - Science Policy Research Unit, University of Sussex Business School.

19. OECD. NEW: OECD launches four-year Ukraine Country Programme. URL: <https://www.oecd.org/ukraine-hub/en/>.

20. Smith A. An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations. Library of Economics and Liberty, 2000. URL: <https://www.econlib.org/library/Smith/smWN.html>.

21. Sobel R. Regulation and Economic Opportunity: Blueprints for Reform. 2020. URL: <https://www.thecgo.org/wp-content/uploads/2021/09/Regulation-16-pdf-1.pdf>.

22. Svydruk I., Britchenko I., Pidlypnyi Yu., Krupskiy O. Lessons to be learned from Ukraine's positioning in international rankings: the need for institutional support and financial support for economic creativity. *Problemy Zarzadzania - Management Issues*. 2020. Vol. 18, no. 4(90). P. 125-146. doi: 10.7172/1644-9584.90.7.

23. Tinbergen J., Bos H. C. Mathematical Models of Economic Growth. Books. New York : McGraw-Hill, 1962. URL: <http://hdl.handle.net/1765/16009>.

24. Wanzenböck I., Wesseling J. H., Frenken K., Hekkert M. P., Weber K. M. A framework for mission-oriented innovation policy: Alternative pathways through the problem – solution space. *Science and Public Policy*. 2020. Vol. 47, Iss. 4. P. 474-489. doi: 10.1093/scipol/scaa027.

25. Wesseling J. H., Janssen M. J., Torrens J., Wanzenböck I. The promises and premises of mission-oriented innovation policy – A reflection and ways forward. *Science and Public Policy*. 2021. Vol. 48, Iss. 3. P. 438-444. doi: 10.1093/scipol/scaa072.

REFERENCES

1. Hlushko, A. D. (2022), Derehuliatsiia biznes-seredovysshcha v Ukraini v umovakh voiennoho stanu, *Ekonomichna bezpeka: derzhava, rehion, pidpriemstvo: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf.*, Nats. un-t im. Yurii Kondratiuka, Poltava, s. 24-27.

2. Kovalenko, V. V. (2020), Derzhavne rehuliuвання finansovo-investytsiinoi pidtrymky maloho ta serednoho biznesu, *Modern Economics*, № 24(2020), s. 81-87, doi: 10.31521/modecon.V24(2020)-13.

3. Kruhlov, V. V. (2018), Ryzky proektiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva, *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho*, t. 29 (68), № 2, s. 87-91.

4. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2024), *Ekonomika Ukrainy. Indeksy*, available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/>.

5. NBU (2023), *Ekonomika Ukrainy v umovakh viiny*, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Poharska_pr_01-02.06.2023.pdf?v=4.

6. Palamarenko, Ya. V. (2020), Kontseptualni polozhennia derzhavnoho rehuliuвання innovatsiinykh protsesiv, *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, № 4, available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/58.pdf, doi: 10.32702/2307-2156-2020.4.56.

7. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy (2022), Polozhennia pro mizhvidomchu robochu hrupu z koordynatsii zakhodiv shchodo zberezhennia vyrobnychoho potentsialu vitchyznianskykh pidpriemstv v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu: Nakaz № 391-22, available at: <https://me.gov.ua/File=a4fd4128-81b1>.

8. Kabinet Ministriv Ukrainy (2022), Pro vnesennia zmin do postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy № 341 i № 1236: Postanova № 311, available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanov-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-22-kvitnya-2020-r-341-i-vid-9-grudnya-2020-r-1236-311>.

9. Tyshchenko, V. F. and Shapovalova, A. O. (2021), Instytutsiine zabezpechennia rozvytku innovatsiinoi diialnosti MSP v Ukraini, *Sotsialno-kompetentne upravlinnia korporatsiinykh povedinkovoi ekonomiky : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, Lutsk, s. 460-461.

10. Backhouse, R. E. Baujard A. and Nishizawa T. (2020), Revisiting the history of welfare economics, available at: <https://shs.hal.science/halshs-02937994/document>.

11. Blay-Palmer A., Carey R., Valette E. and Sanderson, M. R. (2020), Post COVID 19 and food pathways to sustainable transformation, *Agriculture and Human Values*, doi: 10.1007/s10460-020-10051-7.

12. Boon W. and Edler J. (2018), Demand, challenges, and innovation. Making sense of new trends in innovation policy, *Sci Public Policy*, vol. 45, p. 435-447. doi: 10.1093/scipol/scy014.

13. European Commission (2007), A Lead Market Initiative for Europe, Brussels, available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0860:FIN:en:PDF>.

14. Feola G. (2020), Capitalism in sustainability transitions research: time for a critical turn? *Environ Innov and Societal Transitions*, vol. 35, p. 241-250, doi: 10.1016/j.eist.2019.02.005.

15. Hekkert, M. P. Janssen, M. J. Wesseling, J. H. and Negro, S. O. (2020), Mission-oriented innovation systems, *Environ Innov and Societal Transitions*, vol. 34, p. 76-79, doi: 10.1016/j.eist.2019.11.011.

16. Janssen M. J., Ladeia Torrens J. C., Wesseling J., Wanzenböck I., Patterson J. (2020), Position Paper 'Mission-Oriented Innovation Policy Observatory, Netherlands: Utrecht University Princetonlaan,

available at:
<https://www.uu.nl/sites/default/files/MIPO%20position%20paper%20-%20v21-05-2020.pdf>.

17. Keynes, J. M. (1936), *The General Theory of Employment, Interest and Money*, Palgrave Macmillan, 1936.

18. Mazzucato M. (2015), *From Market Fixing to Market-Creating: A New Framework for Economic Policy*. SPRU Working Paper Series 2015-25, SPRU - Science Policy Research Unit, University of Sussex Business School.

19. OECD (2023), *NEW: OECD launches four-year Ukraine Country Programme*, available at: <https://www.oecd.org/ukraine-hub/en/>.

20. Smith A. (2000), *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*, Library of Economics and Liberty, available at: <https://www.econlib.org/library/Smith/smWN.html>.

21. Sobel R. (2020), *Regulation and Economic Opportunity: Blueprints for Reform*, available at: <https://www.thecgo.org/wp-content/uploads/2021/09/Regulation-16-pdf-1.pdf>.

22. Svydruk I., Britchenko I., Pidlypnyi Yu. and Krupskiy O. (2020), *Lessons to be learned from Ukraines positioning in international rankings: the need*

for institutional support and financial support for economic creativity, *Problemy Zarzadzania - Management Issues*, vol. 18, no. 4(90), p. 125-146, doi: 10.7172/1644-9584.90.7.

23. Tinbergen J. and Bos, H. C. (1962), *Mathematical Models of Economic Growth*, McGraw-Hill, New York, available at: <http://hdl.handle.net/1765/16009>.

24. Wanzenböck I., Wesseling, J. H. Frenken K., Hekkert, M. P. Weber, K. M. (2020), *A framework for mission-oriented innovation policy: Alternative pathways through the problem – solution space*, *Science and Public Policy*, vol. 47, Iss. 4, p. 474-489, doi: 10.1093/scipol/scaa027.

25. Wesseling, J. H. Janssen, M. J. Torrens J. and Wanzenböck I. (2021), *The promises and premises of mission-oriented innovation policy – A reflection and ways forward*, *Science and Public Policy*, vol. 48, Iss. 3, p. 438-444. doi: 10.1093/scipol/scaa072.

Стаття надійшла до редакції 12 січня 2024 року